

Pro zodpovědné firmy bude whistleblowing přínosem

Zákon o oznamování škodlivého chování dopadne v Česku na 15 tisíc podniků a organizací. Nahlásit ho ale kvůli nesouhlasu byznysu nebude možné anonymně.

–TEXT– Josef Pravec –FOTO– Profimedia

Nový zákon o ochraně oznamovatelů firmám a organizacím nad 50 zaměstnanců, stejně jako obcím s více než 10 tisíci obyvatel ukládá ještě letos zprovoznit v dosahu své působnosti systém, v němž bude moci upozornit na nepravosti při podnikání. Takzvaným škodlivým jednáním se rozumí například obtěžování na pracovišti, machinace při zadávání veřejných zakázek, praní špinavých peněz nebo firemní prohřešky proti životnímu prostředí. Kdo ho uvede v život, musí oznamovatelům (whistleblowerům) zajistit, že na pracovišti nebudou postiženi ve smyslu odvety či msty.

Přijetím zákona Česko s téměř dvouletým zpožděním plní závazek na tomto poli vůči Evropské unii. „Pro zodpovědné firmy bude zákon přínosem, naopak porušování stanovených podmínek se může vymstít,“ řekl Ekonomu Stanislav Klika, ředitel rizikového poradenství ve společnosti BDO. Podle průzkumu společnosti NAVEX Global obdrží firmy v evropských zemích ročně v průměru pět oznámení na tisíc obyvatel, v USA dvojnásobek.

Do měsíce odpověď

Vnitřní oznamovací systém musí subjekty zaměstnávající 250 a více zaměstnanců zavést nejpozději s účinností zákona, tedy do 1. srpna. Ty menší s 50 až 249 zaměstnanci mají totéž za povinnost udělat do 15. prosince. „Vždy je nutné určit osobu, která bude mít agendu na starosti. Bude přijímat a posuzovat jednotlivá oznámení, navrhopat opatření k nápravě nebo vymýšlet, jak předejít hrozícímu protiprávnímu stavu. Očekává se také, že bude postupovat nestranně a zachovávat mlčenlivost,“ říká k jedné ze základních povinností firem Martina Šumavská, advokátka z poradenské společnosti Grant Thornton.

Oznamovací systém může mít podobu zabezpečeného internetového formuláře nebo ho nabídne speciální aplikace. V zájmu podniků ale je, aby byl jednoduchý a důvěryhodný. „Jinak ho lidé nevyužijí a obrátí se raději na ministerstvo spravedlnosti, které může do firmy vyslat nečekanou kontrolu,“ podotýká Stanislav Klika, ředitel rizikového poradenství společnosti BDO.

Podat podnět bude možné písemně, ústně nebo na žádost i osobně. Vždy ale jmenovitě, bez ohledu na zkušenosti z anglosaského světa, že nejzásadnější případy se objevují po anonymních hlášení. Čeští zákonodárci se postavili proti možnosti anonymního whistleblowingu. Vyšli tím vstříc byznysu – proti anonymitě se při jednání s vládou vyslovil například Svaz průmyslu a dopravy ČR a veřejně protestovala i Asociace malých a středních podniků a živnostníků.

Na druhou stranu jako ochranu před případným postihem zákon zavádí, že systém musí utajit totožnost těch, kdo na nepravosti upozorní. Whistleblowerem může být kdokoli, kdo nezákonně nebo jinak závadné jednání a chování rozpozná. Vedle zaměstnanců, případně uchazečů o zaměstnání a stážistů se jím může stát i člen představenstva

Je v zájmu firem, aby vnitřní oznamovací systém byl jednoduchý a důvěryhodný. Jinak se whistlebloweři obrátí rovnou na ministerstvo spravedlnosti a firma se dočká nečekané kontroly.